

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 266/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 6PP/50/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6PP/50/2023. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur. Sťažovateľ zároveň ústavný súd požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ od 28. septembra 1990 vykonáva doživotný trest odňatia slobody [aktuálne v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava (ďalej len „ústav“)]. Podaním z 19. júna 2023 sťažovateľ požiadal okresný súd o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd prípisom zo 4. augusta 2023 požiadal ústav o vypracovanie hodnotenia sťažovateľa, ktoré následne ústav vypracoval 8. augusta 2023. Sťažovateľ podaním z 22. augusta 2023 a následne aj ústne do zápisnice na zasadnutí konanom na okresnom súde nasledujúci deň (t. j. 23. augusta 2023) vo veci rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o jeho podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody (na okresnom súde vedenej pod sp. zn. 6PP/50/2023, pozn.) požiadal okresný súd

„o ustanovenie znalca, vypočutie svedkov – pedagógov ZVJS a zabezpečenie dôkazov (kópie odmiern odsúdeného a ďalšie), ktoré chýbajú v spise“. Okresný súd následne zasadnutie odročil na neurčito na účely zabezpečenia príslušného súdneho spisu v trestnej veci sťažovateľa (sp. zn. 1T/19/1991) a sťažovateľa požiadal, aby mu oznámil otázky, ktoré chce položiť znalcom, pričom sťažovateľ tieto otázky následne okresnému súdu oznámil podaním z 28. augusta 2023. Dňa 27. novembra 2023 sťažovateľ predsedníčke okresného súdu podal sťažnosť, ktorou namietal nekonanie okresného súdu v napadnutom konaní. Okresný súd následne 15. januára 2024 rozhodol o pribratí znalca PhDr. Obucha, ako aj znaleckej organizácie Centrum duševného zdravia, ktorým na vypracovanie znaleckých posudkov stanovil lehotu troch mesiacov od prevzatia príslušného spisu. Dňa 29. januára 2024 sťažovateľ podal sťažnosť, ktorou namietal ustanovenie znalca PhDr. Obucha. Do podania ústavnej sťažnosti (t. j. do 19. apríla 2024) nebolo v napadnutom konaní okresným súdom o predmetnej žiadosti sťažovateľa o jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodnuté.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že okresný súd dosiaľ v napadnutom konaní o jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody meritórne nerozhodol.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

II.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

6. Podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je neprípustný. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje zákon o ústavnom súde v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

7. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorák'ovek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadenom súde, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom, svojím stanoviskom a stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

8. Ústavný súd už opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, I. ÚS 264/2022, II. ÚS 513/2022, II. ÚS 243/2023). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákona o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.).

9. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ v rámci nej netvrdil, o to menej preukázal vyčerpanie tohto právneho prostriedku na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

10. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nevyužil právny prostriedok ochrany svojich práv, ktorý mu osobitný predpis (Trestný poriadok) účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený, bolo potrebné jeho ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy pri jej predbežnom prerokovaní odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto uznesenia).

II.2. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy, resp. práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru:

11. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti absentujú konkrétne dôvody, resp. odôvodnenie toho, v čom konkrétne by podľa názoru sťažovateľa malo porušenie týchto práv napadnutým postupom okresného súdu spočívať.

12. Ústavný súd má v ústave a zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde. Z hľadiska predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv. V tejto súvislosti ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane konštatoval, že je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo čo najpresnejší opis skutkového stavu

a najmä logickú právnu argumentáciu, na základe ktorej možno konštatovať existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom, resp. rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a porušením v ústavnej sťažnosti označených práv garantovaných ústavou, resp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ktorého vyslovenia sa sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti domáha (II. ÚS 346/2021, IV. ÚS 574/2018, m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012).

13. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuviedol žiaden ústavnoprávne relevantný argument, ktorý by vôbec umožňoval ústavnému súdu posúdiť dôvodnosť namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu. Ústavnému prieskumu tejto časti ústavnej sťažnosti tak bráni argumentačná nedostatočnosť ústavnej sťažnosti, v ktorej absentujú elementárne indície svedčiacie o opodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti, a preto v tejto časti ústavná sťažnosť nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené zákonom o ústavnom súde.

14. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti (úplná absencia odôvodnenia tejto časti ústavnej sťažnosti), ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019, II. ÚS 233/2021, II. ÚS 270/2021, II. ÚS 209/2022, II. ÚS 225/2024).

15. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí (bod 2 výroku tohto uznesenia).

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

17. Ústavný súd na záver dopĺňa, že už uvedené nevyklučuje možnosť sťažovateľa opätovne sa obrátiť na ústavný súd po uplatnení (vyčerpaní) sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, ak by sa domnieval, že ňou nedosiahol odstránenie namietaného porušovania svojich práv.

III.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

18. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiadajú, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

19. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti II tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných

predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel (bod 1 výroku tohto uznesenia).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2024

Peter Molnár
predseda senátu